

РЕШЕНИЕ

№ 7928

гр. София, 21.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 29 състав,
в публично заседание на 21.11.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Полина Величкова

при участието на секретаря Кристина Българиева, като разгледа дело номер **4167** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 126 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във вр. с чл. 21, ал. 1 от Закона за закрила на детето /ЗЗДет./.

Образувано е по жалба на Р. И., представлявана от К. И., депозирана от адв. Ш. срещу Заповед № ЗД/Д-С-М-005/ 09. 03. 2022 г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ - М., [населено място], с която на основание чл. 20, ал. 4, т. 1 от ППЗЗД Р. И. е насочена към Център за обществена подкрепа „ИСДП“, [улица], [населено място] за срок от 6 месеца за предоставяне на социална услуга „Психологическа подкрепа и подобряване на комуникацията между майката и детето“.

В жалбата са изложени съображения за незаконосъобразност на акта, постановен при допуснати съществени процесуални нарушения и противоречие с материалния закон, като се иска неговата отмяна. В съдебното заседание жалбоподателката и заинтересованата страна К. И. се представляват от адв. Ш., който поддържа жалбата и моли за отмяна на оспорваната заповед.

Ответникът – директорът на дирекция „Социално подпомагане“ – М., [населено място] чрез своя процесуален представител изразява становище за неоснователност на жалбата.

Заинтересованата страна С. Ц. се представлява от адв. Ф. и адв. Л., които излагат аргументи за неоснователност на жалбата.

Административен съд – София град, след като обсъди становищата на страните и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна следното:

От октомври 2021 г. отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“ – М. работи по случая с детето Р. К. И., което е родено на 23. 07. 2006 г. от брака на С. Ц. и К. И.. Когато Р. била на около 5 години, родителите се разделили, като тя останала да живее при своята майка. През 2018 г. бракът бил прекратен, като след развода родителските права били предоставени на майката с Решение № 3308/ 08. 05. 2019 г. по описа на СГС, като на бащата е определен режим на лични контакти. Отношенията между двамата родители били силно влошени. Бащата К. И. подавал сигнали за насилие спрямо детето от майка му С. Ц., като сочил физически посегателства /бутане, скубане/, както и психическо насилие – лишаване от телефон, заключване на детето у дома, отказ да пусне детето в чужбина, записване на курсове по български език /което представлявало пряка демонстрация на неуважение към семейството на бащата/ и други. На 05. 05. 2021 г. детето останало да живее при бащата, като е отказало да се върне при С. Ц.. Като причина за това Р. И. е посочила пред социалните служители, че не се разбира със своята майка, която била станала изнервена и раздразнителна и се карала за всичко. В хода на проверката било установено, че Р. няма контакт със своята майка от 05. 05. 2021 г. К. И. по никакъв начин не възпрепятствал връзката между детето и С. Ц., като дал възможност на Р. сама да прецени дали и кога да се свърже с майка си.

В хода на административното производство бащата бил консултиран многократно, като са му изпращани официални писма, от които се установява, че същият е уведомен, че следва да се осъществяват ежемесечен контакти – разговори с него и детето. При проведен разговор на 09. 08. 2022 г. била договорена среща с ОЗД – при Д. „М.“ за следващия ден заедно с детето, на която същият не се отзовал и такава среща не била проведена.

От изготвения в хода на административното производство социален доклад се установява, че в дома на К. И. са осигурени добри битови условия на детето, като същото поддържа контакт с роднините на своя баща. Било констатирано също, че комуникацията между двамата родители е силно затруднена.

Предвид това била издадена оспорваната в настоящото производство Заповед № ЗД/Д-С-М-005/ 09. 03. 2022 г. на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ - М., [населено място], с която на основание чл. 20, ал. 4, т. 1 от ППЗЗД Р. И. е насочена към Център за обществена подкрепа „ИСДП“, [улица], [населено място] за срок от 6 месеца за предоставяне на социална услуга „Психологическа подкрепа и подобряване на комуникацията между майката и детето“.

В хода на съдебното производство са изслушани свидетели – близки и роднини на К. И. и на С. Ц., от чиито показания се установява, че отношенията между родителите са силно влошени, като от 5. 05. 2021 г. Р. останала да живее при своя баща и прекъснала отношенията с майка си и нейните роднини. Същата имала възможност да се чува и вижда с майка си, когато пожелае, като К. И. не ѝ оказвал никакво влияние в това отношение.

Изслушано е и детето Р. И., която ясно изразява своето желание да живее с баща си, като твърди, че с майка си се чувства под постоянен психически и емоционален тормоз, като е подложена на непрекъснати обиди. Обяснява, че в дома на баща си се

чувства защитена, подкрепена и обичана.

По делото е допусната и изслушана съдебно-психологична експертиза, от чието заключение се установява, че осъществяването на срещу между майката и детето при липса на промяна в качеството на общуване между тях е възможно да има негативни ефекти, а именно: повишаване на тревожността на детето и задълбочаване на влошаване на техните отношения. Посочено е също, че съществува риск за психичното и емоционалното здраве и развитие на Р. И. от поставянето на детето в условията на задължително за него общуване с майка му С. Ц.. Уточнено е, че няма основание да се приеме, че намесата на социалните служители и административните органи в техните отношения ще има положителен успех. Посочено е също, че детето има близка емоционална и доверителна връзка с баща си, като връзката между Р. и С. Ц. е компроментирана и детето е изгубило доверие в майка си, преживява разочарование, огорчение и обида от нея.

При така установеното от фактическа страна, съдът достигна до следните правни изводи:

Жалбата е процесуално допустима, като подадена в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК срещу административен акт, който подлежи на съдебен контрол и от адресата на акта, неблагоприятно засегнат от волеизявлението на административния орган.

За да се произнесе по основателността на жалбата, съдът взе предвид следното:

Оспореното задължително предписание е постановено от компетентен административен орган и в пределите на неговата власт /чл. 20, ал. 4, т. 1 от Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето/, поради което не е налице предпоставката за отмяната му по смисъла на чл. 168, ал. 1 във връзка с чл. 146, т. 1 от АПК. Обжалваният акт е постановен в законоустановената форма и не подлежи на отмяна съгласно чл. 168, ал. 1 във връзка с чл. 146, т. 2 от АПК. Посочени са обективно и пълно фактическите и правните основания за издаване на акта, както и неговата разпоредителната част. Мотивите на административния акт се допълват изцяло от събраните по преписката писмени доказателства, в съответствие с предвиденото в ТР № 16/1975 г. на ОСГК на ВС. Поради това неоснователни са твърденията в жалбата, че оспорваният административен акт е немотивиран.

Не са допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила. Специализиран орган за провеждане на политиката за закрила на детето в общината е дирекция ДСП, в която се създава отдел за закрила на детето /чл. 20, ал. 1, чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗЗДет./. Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 2 - т. 3, т. 5 от ЗЗДет. ДСП определя и провежда конкретни мерки по закрилата на децата и контролира изпълнението им, извършва проверки по жалби и сигнали за нарушаване правата на децата и дава задължителни предписания за отстраняването им при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона, предоставя информация за предлаганите услуги и оказва съдействие и помощ на семействата и родителите на нуждаещите се деца. Изрично в чл. 23 от ЗЗДет. е разписано в какво се изразяват мерките за закрила в семейна среда, които се осъществяват от доставчици на социални услуги или ДСП /чл. 24 от ЗЗДет./. Някои от тях са: насочване към подходящи социални услуги в общността; консултиране и информиране на детето в съответствие с неговата възраст и със степента на неговото развитие; социална работа за улесняване връзките между децата и родителите и справяне с конфликти и кризи в отношенията; „При

осъществяване на своите функции и правомощия органите за закрила на детето се ръководят от висшите интереси на детето във всички свои действия, отнасящи се до децата и техните семейства“ /чл. 4, ал. 1 от ППЗЗДет./. Спазени са разпоредбите на чл. 14 и чл. 15 от ППЗЗДет.

При преценката за съответствие на оспорваната заповед с материалния закон съдът съобрази следното:

Съгласно чл. 2 от ЗЗДет. дете е всяко физическо лице до навършването на 18 години, чиято закрила /§ 1, т. 1 от ДР на ЗЗДет./ се основава на изрично изброени в чл. 3 от ЗЗДет. принципи, конкретно - отглеждане на детето в семейна среда, осигуряване най-добрия интерес на детето, специална закрила на дете в риск, грижа в съответствие с потребностите на детето; насърчаване на отговорното родителство; подкрепа на семейството /т. 2 - т. 4 т. 9 т. 11 - т. 12/. Дете в риск е дете, за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие /§ 1, т. 11, б. „в“ от ДР на ЗЗДет./, каквото безспорно представлява Р. К. И.. Рискът е безспорно установен, а не е вероятен. Затова и с издадената заповед се цели именно преодоляването на този риск.

Този извод се налага от установените в хода на административното производство обстоятелства, свързани с нежеланието на бащата да съдейства за изпълнение на родителските права, предоставени на майката С. Ц.. В тази връзка следва да се отбележи, че опасността от увреждане на психическото, нравствено и социално развитие на детето в случая е обусловена от създадената ситуация, при която то израства и формира личностните си качества без участието на майката в неговото отглеждане и възпитание. Тези обстоятелства, преценени едновременно със специфичната възраст на детето, която по правило е свързана със значими физически, емоционални и психологически промени, налагат извода, че за него е налице необходимост от оказване на психологическа подкрепа за преодоляване на несигурността и стреса, породени от раздялата между родителите и развилите се впоследствие отношения между тях, включително свързани с упражняването на родителските права и полагането на грижи, за възстановяване на емоционалната връзка между Р. и нейната майка.

Мерките на закрила са разписани чл. 4 от ЗЗДет. Съгласно чл. 8, ал. 6 от ЗЗДет. родителите, настойниците, попечителите или другите лица, които полагат грижи за дете, са длъжни да изпълняват предприетите мерки и да съдействат при осъществяването на дейностите по закрила на детето. Целта е да са защитени и гарантирани основните права на детето във всички сфери на обществения живот /чл. 1, ал. 2 от ЗЗДет./. „Грижата“ е съвкупност от всички действия, произтичащи от правата и задълженията на родителите, настойниците, попечителите и лицата, при които детето живее по силата на друго законно основание, за гарантиране на неговите права и защита на неговите интереси /§ 1, т. 6 от ДР на ЗЗДет./.

Съгласно чл. 10, ал. 1 от ЗЗДет. всяко дете има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено и социално развитие и на защита на неговите права и интереси. Има се предвид и най-добрият интерес на детето, представляващо преценка на: а/ желанията и чувствата на детето; б/ физическите, психическите и емоционалните потребности на детето; в/ възрастта, пола, миналото и други характеристики на детето; г/ опасността или вредата, която е причинена на детето или има вероятност да му бъде причинена; д/ способността на родителите да се грижат за детето; е/ последиците, които ще настъпят за детето при промяна на обстоятелствата;

ж/ други обстоятелства, имащи отношение към детето /§ 1, т. 5 от ДР на ЗЗДет./. С издадената заповед и при дадените обстоятелства ще се гарантира и запази най-висшият интерес на детето – същото да възстанови нормалната и сърдечната комуникация със своята майка, която също да участва в полагане на грижи за своето дете.

В случая се цели да бъдат защитени висшите интереси на детето, да бъдат гарантирани неговите права във всички сфери на обществения живот, както и да бъдат разширени възможностите му да води самостоятелен начин на живот. Налице са множество доказателства за влошени взаимоотношения между родителите на детето до степен, налагаща намесата на държавни институции относно възникнали между тях конфликти, основният от които се свежда до осъществяване на контакт между детето и майката и желанието за упражняване на родителските права от страна на бащата, за което са предприети съответните действия. С оспорваната заповед се цели гарантиране на закрила, посредством която да се осигури на Р. К. И. нормално физическо, умствено, нравствено и социално развитие. Безспорно е правото на всяко дете на лични контакти с двамата му родители, като наличието на конфликт между тях неминуемо води до засягане на правата и интересите на детето и се отразява негативно на неговото емоционално състояние и развитие в дългосрочен план.

При липсата на съдействие от страна на бащата да възстанови контактите на детето с неговата майка, за преодоляване на съществуващите конфликти в интерес на детето, както и поради наличието на доказателства за неизпълнение на влезлия в сила съдебен акт, който предоставя родителските права на майката С. Ц., административният орган е имал правото и задължението да предприеме мерките, които е намерил за целесъобразни.

Само по този начин ще се даде възможност на детето самостоятелно да прецени и избере начина, по който би могло да общува безконфликтно със своята майка, което безсъмнено всякога е в интерес на самата Р., независимо при кого ще остане да живее тя /доколкото самата тя изразява желание да остане при баща си и предвид неприключилото към настоящия момент производство по гр. д. 59497/ 2020 г., 92-ри състав на СРС за промяна на режима на упражняване на родителските права и режима на личните отношения между детето и неговите родители/. С оспорваната заповед не се въвежда задължение за промяна на съществуващо към момента положение относно това при кого да живее детето, а единствено се цели възстановяване на прекъснатата връзка между майката и дъщерята.

Действително от заключението на съдебно-психиатричната експертиза, изготвена в съдебното производство, се установява, че не може да се прогнозира положителен резултат от продължаващата намеса на социалните работници, както и изрично е уточнено, че Р. не желае да контактува със своята майка. Следва да се посочи обаче, че с оспорваната заповед не се задължава Р. да използва тази услуга, а единствено се предоставя възможността, при доброволно желание от нейна страна, да я използва. Това се налага и предвид установената невъзможност С. Ц. да постигне желаната връзка със своята дъщеря. Доколкото комуникацията представлява двустранен процес, безсъмнено е всички страни в конфликта да съумеят да преодолеят различията в своето общуване. Чрез обжалвания административен акт се предоставя единствено възможност на Р. И., при изразено изрично желание от нейна страна и самостоятелно взето решение в тази насока, да промени своите нагласи към общуването с майка си и начина, по който възприета нейната фигура в своя живот. Това безсъмнено ще бъде от

полза за детето, независимо дали то ще остане да живее при своя баща, за което се установява, че се чувства добре, защитено и подкрепено.

Отказът на бащата за сътрудничество и готовност да изпълнява препоръките на социалните работници е предпоставка за издаването на оспорвания административен акт. Вярно е, че бащата не забранява и не ограничава явно контактите между Р. и С. Ц.. Но неговото пасивно поведение, при което той е предоставил единствено на своето дете самостоятелно да избере дали да общува със своята майка, по своята същност представлява неразбиране на потребностите на детето, което все още няма навършени 18 години и липсва необходимата психическата зрялост да избира изключително автономно своето поведение. Подобно поведение на бащата, независимо от дълбоката емоционална близост с неговата дъщеря и независимо от преценката на родителя за необходимостта на детето от грижи, възпитание, емоционално и нравствено развитие, социални контакти, е неприемливо от гледна точка на интересите на детето и не съответства на неговите обективни потребности.

Следва да се подчертае още, че действително Р. И. се чувства изморена от множеството съдебни дела и от държавната намеса в техните семейни отношения. Тази умора е вследствие от невъзможността на родителите ясно да поставят граници между техните отношения и отношенията към детето, като техните неразбирателства се прехвърлят директно и върху Р., чиято психика е неподготвена и незаслужено обременена с раздорите между двамата родители. Именно поради това държавната намеса, обективирана с издадена заповед, е възможност да се освободи детето от травмиращите семейни отношения, като му се предостави възможност самостоятелно, без намесата на който и да било от неговите родители, да осъзнае, разбере и приеме ситуацията, в която е поставено, като направи своя самостоятелен избор за поведение и начин на общуване с майка си и баща си.

Аргументите за законосъобразност на обжалваната заповед се подкрепят и от правата, които детето притежава на основание чл. 9, § 3 от Конвенцията за правата на детето, чл. 24, § 3 от Хартата на основните права на Европейския съюз, а така също и чл. 124, ал. 2 от Семейния кодекс. Разпоредбите на чл. 122 и чл. 123 от Семейния кодекс установяват правото и задължението на родителя на упражняване на родителските права. Изложените правни доводи изцяло съответстват на мотивите в решението на Европейския съд по правата на човека по делото „А. и други срещу България“. Това решение е обвързващо за страните - членки и трябва да бъде съобразено от тях. В горното решение са изведени приложимите общи принципи, които засягат ролята на държавата за закрила на отношенията между родители и децата им, които са очертани в решенията на Съда по редица дела /вж. Eriksson v. S., 22 юни 1989 г., § 71 Серия А № 156; Olsson v. S. /no. 2/, 27 ноември 1992 г., § 90, Серия А № 250; Hokkanen v. Finland, 23 септември 1994 г., § 55, Серия А № 299-А; Ignaccolo-Zenide v. R., № 31679/96, § 94, ЕСПЧ 2000-І; S. Nunes v. Portugal, № 61173/08, §§ 66-69, 22 май 2012 г./-. Същината на тези принципи е, че предвид факта, че отношенията между родители и деца са защитени по чл. 8 ЕКПЧ и понятието за семеен живот, невъзможността на лицата да поддържат тези отношения изисква действия от властите, в съответствие с позитивните задължения да предприемат мерки да съберат отново или да помогнат за възстановяването на отношенията между дете и родител /вж. Eriksson, § 71;

Olsson /no. 2/, § 90; и Ignaccolo-Zenide, § 94, всички цитирани по-горе/. Естеството и степента на подготовката зависи от обстоятелствата на всеки случай. Според практиката на Европейския съд по правата на човека задължението за прилагане на принуда в тази област трябва да бъде ограничено, тъй като трябва да бъдат взети предвид интересите, както и правата и свободите на всички засегнати лица и по-конкретно най-добрият интерес на детето /вж. Hokkanen, § 58, и Ignaccolo-Zenide, § 94, и двете цитирани по-горе/. Решаващият аспект и това, което Съдът е призван да прецени, е дали националните власти са предприели всички необходими стъпки, които може разумно да се изискват при дадените обстоятелства, с цел да се позволи на засегнатите лица да се съберат отново и да запазят отношенията помежду си.

С обжалвания акт се дава превес на интереса на детето спрямо желанията и интересите на неговите родители. Вярно е, че К. И. е добър и всеотдаен родител, който е положил много усилия за изграждане на близост със дъщеря си, но за правилното и пълноценно възпитание на детето е необходимо връзката между Р. и майката да не бъде прекъсвана. Осъзнаването на тази необходимост с оспорената заповед е предоставена именно и изцяло на детето Р. И., което заслужава да бъде чуто, подкрепено и да усети, че има право на осъзнат избор на поведение.

В заключение съдът приема, че оспорената Заповед № ЗД/Д-С-М-005/ 09. 03. 2022 г. на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ - М., [населено място] е законосъобразен административен акт, поради което жалбата следва да бъде отхвърлена като неоснователна.

Мотивиран от горното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК Административен съд – София град, Второ отделение, 29-ти състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Р. И. срещу Заповед № ЗД/Д-С-М-005/ 09. 03. 2022 г. на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ - М., [населено място]. Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: